Kansalliset tuomioistuimet ja muut valituselimet

Belgia

Droits fondamentaux - Belgique

Tuomioistuimet

Oikeusasiamiehet

Erikoistuneet ihmisoikeuselimet

Muut

Tuomioistuimet

Belgian tuomioistuimissa voidaan käsitellä mikä tahansa perus- tai muita oikeuksia koskeva kanne. Tapauksen mukaan kanteen voi nostaa yksityishenkilö tai viranomainen.

Se, mikä tuomioistuin on toimivaltainen, riippuu rikkomuksen luonteesta ja vakavuudesta tai asianosaisten asemasta (kauppias, toimittaja tms.).

Perustuslakituomioistuimen (*Cour constitutionnelle / Grondwettelijk Hof*) tehtävänä on varmistaa, että lainsäädäntö on perustuslain seuraavien säännösten mukaista:

II osaston 8–32 § (Belgian kansalaiset ja heidän oikeutensa)

170 ja 172 § (verotuksen laillisuus ja kohtuullisuus)

191 § (ulkomaalaisten suojelu).

Belgian tuomioistuinjärjestelmää ja tuomioistuinten toimivaltaa esitellään tämän portaalin seuraavilla alasivuilla:

Tuomioistuinjärjestelmät jäsenvaltioissa – Belgia

Yleiset tuomioistuimet – Belgia

Erikoistuomioistuimet – Belgia (*Conseil d'Etat* ja perustuslakituomioistuin)

Linkkejä

Belgian oikeusministeriö (*Service public fédéral de la Justice / Federale overheidsdienst Justitie*)

Oikeuslaitosportaali (tuomioistuinten osoitteet ja oikeuskäytäntöä)

Belgian valtion oikeusportaali

Oikeusasiamiehet

Belgian liittovaltion parlamentti ja alueparlamentit nimeävät kukin oman oikeusasiamiehen (*médiateur*, käytetään myös nimitystä *ombudsman*).

Oikeusasiamiehet johtavat riippumattomia valvontaelimiä, joiden tehtävänä on tutkia hallintoviranomaisten toimintaa koskevia kansalaisten kanteluja. Nämä kantelut voivat koskea suoraan tai välillisesti ihmisoikeuksia. Oikeusasiamiehet varmistavat, että hallintoviranomaiset noudattavat toiminnassaan ihmisoikeuksien suojelua koskevia säädöksiä ja hyvän hallintotavan vaatimuksia.

On syytä mainita, että sanalla *médiateur* on kaksi eri merkitystä: se tarkoittaa toisaalta oikeusasiamiestä ja toisaalta rikos- tai siviilioikeudellisen menettelyn piirissä toimivaa yksityistä sovittelijaa.

Kuka tahansa voi kannella oikeusasiamiehelle viranomaisilta saamastaan kohtelusta. Kantelun tekeminen on maksutonta. Oikeusasiamiehillä on laajat tutkintavaltuudet.

Oikeusasiamies pyrkii ratkaisemaan kantelut yhteistyössä asianomaisen hallintoviranomaisen kanssa. Hän esittää viranomaiselle suosituksia havaittujen epäkohtien korjaamiseksi. Oikeusasiamiehet julkaisevat säännöllisesti kertomuksia toiminnastaan.

Se, kuka oikeusasiamiehistä on toimivaltainen, määräytyy sen mukaan, mikä hallintoviranomainen on kyseessä.

Liittovaltioon liittyvissä asioissa kansalaiset voivat ottaa yhteyttä liittovaltion oikeusasiamieheen (*Médiateur fédéral / federale Ombudsman*).

Alueisiin ja yhteisöihin liittyvissä asioissa kansalaiset voivat ottaa yhteyttä seuraaviin yksiköihin:

Vallonian oikeusasiamies (*Service du médiateur de la Région wallonne*)

Ranskankielisen yhteisön oikeusasiamies (*Service du médiateur de la Communauté française*)

Flanderin oikeusasiamies (*Vlaamse Ombudsdienst*)

Saksankielisen yhteisön oikeusasiamies (*Ombudsman für die Deutschsprachige Gemeinschaft*)

Lisäksi on kaksi lapsiasioihin erikoistunutta oikeusasiamiestä:

Ranskankielisen yhteisön lapsiasiavaltuutettu (*Délégué général aux droits de l'enfant de la Communauté française*)

Flanderin lapsiasiavaltuutetun toimisto (*Vlaamse Kinderrechtenkommissariat*)

Erikoistuneet ihmisoikeuselimet

Tasa-arvoelimet

Tasa-arvon edistämisen ja rasismintorjunnan keskus

Tasa-arvon edistämisen ja rasismintorjunnan keskuksen (*Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme / Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding*) tehtäviin kuuluu yhdenvertaisten mahdollisuuksien edistäminen ja kaiken sellaisen syrjinnän, hylkimisen, rajoittamisen tai suosimisen torjuminen, joka perustuu kansallisuuteen, niin sanottuun rotuun, ihonväriin, polveutumiseen, kansalliseen tai etniseen alkuperään, sukupuoliseen suuntautumiseen, siviilisäätyyn, syntyperään, varallisuuteen, ikään, uskonnolliseen tai filosofiseen vakaumukseen, nykyiseen tai tulevaan terveydentilaan, vammaisuuteen, poliittiseen vakaumukseen, fyysiseen tai geneettiseen ominaisuuteen tai yhteiskunnalliseen alkuperään.

Keskukseen voi ottaa yhteyttä kuka tahansa, joka

tarvitsee neuvontaa ulkomaalaisten syrjintään, rasismiin, oleskeluoikeuteen ja perusoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä

on joutunut syrjinnän tai rasistisen teon kohteeksi tai todistajaksi.

Keskuksen neuvontapalvelu antaa kysymyksiin alustavia vastauksia ja hankkii tarvittaessa lisätietoja jatkotoimia varten.

Jos pyynnön käsittelemiseksi tarvitaan perusteellisempia analyyseja ja tutkimuksia tai yhteydenottoja ulkopuolisiin, asia siirretään keskuksen asiantuntijoiden käsiteltäväksi.

Jos analyysin perusteella ilmenee, että keskus ei ole toimivaltainen, asianomaiselle henkilölle ilmoitetaan asiasta. Hänelle kerrotaan samalla mahdollisuuksien mukaan sen palvelun tai henkilön nimi, jonka puoleen hän voi kääntyä asiassa. Kyseessä voi olla hallintoviranomainen, kiireelliseen tai pitkäaikaisempaan apuun erikoistunut yksityinen tai julkinen toimija, poliisin yksikkö tai lakimies.
Keskukseen voi ottaa yhteyttä suoraan. Keskuksen verkkosivustolta löytyy myös
sellaisten alaan erikoistuneiden tai paikallistasolla toimivien yhdistysten tai yhteisöjen osoitteita, joiden kanssa keskus on sopinut yhteistyöstä. Myös niihin voi ottaa suoraan yhteyttä syrjintään liittyvissä kysymyksissä.
Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme/Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
Rue Royale/Koningsstraat 138
1000 Bruxelles/Brussel
Puhelin: (+32) 800 12 800 – (ilmaispalvelunumero)
(+32) 2 212 30 00
Linkki
Tasa-arvon edistämisen ja rasismintorjunnan keskus
Tasa-arvoinstituutti
Tasa-arvoinstituutti IEFH (*Institut pour l'égalité des femmes et des hommes / Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen*) on riippumaton yleishyödyllinen yhteisö, jonka tehtävänä on edistää miesten ja naisten tasa-arvoa ja torjua sukupuoleen perustuvaa syrjintää.
Instituutti voi antaa oikeusapua ja esiintyä kantajana tai vastaajana oikeudenkäynneissä, jotka koskevat miesten ja naisten eriarvoista kohtelua tai transseksuaalien syrjintää.
Instituuttiin voi ottaa yhteyttä sähköisellä lomakkeella tai kirjeitse osoitteeseen
Institut pour l'égalité des femmes et des hommes/Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
Rue Ernest Blerot / Ernest Blerotstraat 1
1070 Bruxelles/Brussel
Puhelin: (+32) 800 12 800 – (ilmaispalvelunumero)
(+32) 2 233 42 65
Faksi: (+32) 2 233 40 32
Sähköposti: egalite.hommesfemmes@iefh.belgique.be
Linkki
Tasa-arvoinstituutti
Tietosuojalautakunta (CPVP)
Tietosuojalautakunta (*Commission de la protection de la vie privée / Commisie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*) on Belgian edustajainhuoneen (parlamentin alahuoneen) alaisuudessa toimiva riippumaton lautakunta. Se perustettiin sen jälkeen, kun tietosuojalaki annettiin 8. joulukuuta 1992. Lautakunta ei siten toimi oikeusministeriön alaisuudessa.
Tietosuojalautakunta on riippumaton valvontaviranomainen, jonka vastuulla on varmistaa tietosuojan toteutuminen henkilötietojen käsittelyssä.
Sen tehtävät jakautuvat seuraaviin viiteen tärkeimpään toimialaan: avustaminen, tiedottaminen, kantelujen käsittely, lausuntojen ja suositusten antaminen sekä lainvalvonta.
- Avustaminen: Tämä toimiala liittyy läheisesti tiedotustehtävään. Tietosuojalautakunta avustaa kaikkia, niin viranomaisia, yksityistä sektoria, tavallisia kansalaisia kuin rekisterinpitäjiäkin (jotka voivat olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä).
Sen tehtäviin tällä alalla kuuluu antaa pyydettäessä tietoja yhtä lailla rekisteröidyille ja rekisterinpitäjälle, käyttää oikeutta päästä tietoihin ja korjata niitä, käsitellä ilmoituksia, pitää julkinen rekisteri ajan tasalla, antaa tietoa osana kanteluiden käsittelyä, antaa yksityishenkilöiden tai rekisterinpitäjien pyytämiä tietoja ja laatia vuosittain kertomus toiminnastaan parlamentille.
Tietosuojalautakunta avustaa sekä julkisia elimiä että rekisterinpitäjiä järjestämällä pyynnöstä alustavia, epämuodollisia kuulemisia. Niiden tarkoituksena on varmistaa, että tietosuojavaatimukset otetaan huomioon jo hankkeiden kehitysvaiheessa. Se myös auttaa rekisteröityjä käyttämään oikeuksiaan, etenkin tiedottamalla heidän oikeuksistaan ja noudatettavasta menettelystä. Kansainvälisen tietojenvaihdon yhteydessä tietosuojalautakunta avustaa rajat ylittävään toimintaan osallistuvia organisaatioita. Aivan kuten kansallisellakin tasolla, tietosuojalautakunta avustaa rekisteröityjä, joita rajat ylittävät tietovirrat koskevat.
- Tiedottaminen: Tietosuojalautakunta antaa tietoa sekä viranomaisille että rekisteröidyille ja rekisterinpitäjille.
Sen toimintaan tällä alalla kuuluvat vuosittaisen kertomuksen esittäminen parlamentille ja hallintosuunnitelman laatiminen, sisäisten menettelysääntöjen laatiminen, julkisen rekisterin pitäminen ja yleinen tiedottaminen (verkkosivusto, konferenssit, asiakaslähtöiset vastaukset, tietoisuuden lisääminen jne.).
Tietosuojalautakunta toimii näillä eri toimialoilla usein aktiivisesti kansallisen tason lisäksi myös kansainvälisellä tasolla, jolla sillä on keskeinen asema tiedonvälityksessä ja tietoisuuden lisäämisessä.
- Kantelujen käsittely: Kun rekisteröity tekee kantelun, tietosuojalautakunta toimii välittäjänä.
Jos rekisterinpitäjät eivät kunnioita rekisteröityjen oikeuksia, tietosuojalautakunta ryhtyy rekisteröidyn pyynnöstä toimiin valvoakseen näitä oikeuksia (oikeus vastustaa tietojen käsittelyä tai oikaista tietoja, välillinen pääsy tietoihin jne.). Tietosuojalautakunta hyödyntää kaikkia tähän tarkoitukseen käytettävissä olevia keinoja (rikosilmoituksen tekeminen syyttäjälle, kanteen nostaminen siviilituomioistuimessa jne.). Jos kyseessä on rajat ylittävä tietosuojarikkomus, se avustaa kansainvälisten tutkimusten tekemisessä. Tällaisessa tapauksessa käytännön ratkaisun löytyminen edellyttää kaikkien toimivaltaisten tietosuojaviranomaisten osallistumista.
- Lausunnot: Tietosuojalautakunta antaa lausuntoja tietosuojasäännöksistä ja -vaatimuksista.
Sen toiminta tällä alalla liittyy lähinnä viranomaisiin ja muihin vastuullisiin elimiin: se antaa lausuntoja ja suosituksia säädösehdotuksista, joihin sisältyy tietosuojaan liittyviä näkökohtia. Tietosuojalautakunta osallistuu lisäksi kansallisiin ja kansainvälisiin työryhmiin (esim. 29 artiklan mukaiseen tietosuojatyöryhmään, Berliinin ryhmään, Kansainväliseen tietosuojaviranomaisten maailmankokoukseen ja muiden tietosuojaa käsittelevien valvontaviranomaisten työryhmiin) ja pitää yhteyttä muihin vastaaviin organisaatioihin ulkomailla. Näin se on mukana tietosuoja-alan kansainvälisessä päätöksenteossa.
- Lainvalvonta: Tietosuojalautakunta varmistaa, että tietosuojalainsäädäntöä noudatetaan.
Sen vastuulla on antaa eri alojen organisaatioille, kuten rekisterinpitäjille, lupa vastaanottaa, käsitellä ja välittää henkilötietoja. Tietosuojalautakunta myös valvoo ja tarkastaa näitä rekisterinpitäjiä, esittää suosituksia ja arvioi niiden toteuttamia turvatoimia.
Tieto- tai avustuspyynnöt ja kantelut voidaan toimittaa suoraan tietosuojalautakunnalle postitse, puhelimitse tai sähköpostitse käyttäen seuraavia yhteystietoja:
Commission de la protection de la vie privée/
Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Rue de la Presse/Drukpersstraat 35
1000 Bruxelles/Brussel
Puhelin: (+32) 2 274 48 00
Faksi: (+32) 2 274 48 35
commission@privacycommission.be
Tietosuojalautakunnan toimitilat ovat avoinna yleisölle virka-aikana, mutta vain sopimuksesta. Valmistelevaa neuvontaa saa puhelinnumerosta +32 2 274 48 79 tai täyttämällä sähköisen yhteyslomakkeen.

Linkki

Tietosuojalautakunta

Muut tasa-arvoelimet

Vankeinhoitolautakunnat

Vankeinhoitolautakunnat (*commissions de surveillance des établissements pénitentiaires / commissies van toezicht op het gevangeniswezen*) valvovat vankien kohtelua vankiloissa. Lautakunnat välittävät vankien kantelut vankilan johdolle tai oikeusministeriölle ratkaistavaksi.
Jokaisella vankilalla on oma vankeinhoitolautakuntansa. Lautakuntien jäsenet ovat kansalaisjärjestöjen edustajia. Kussakin lautakunnassa on oltava vähintään yksi lääkäri ja yksi lakimies, ja lautakunnan puheenjohtajana toimii tuomari. Lisäksi paikallisten vankeinhoitolautakuntien toimintaa koordinoi keskusneuvosto (*Conseil central de surveillance pénitentiaire / Centrale toezichtsraad voor de gevangeniswezen*). Se antaa oikeusministeriölle lausuntoja vankien oloista joko pyynnöstä tai oma-aloitteisesti.

Linkkejä

Belgian oikeusministeriön portaali
Vankiloiden yhteystiedot

Valituslautakunta (käsittelee vastaanottokeskuksiin tai vastaaviin paikkoihin sijoitettujen ulkomaalaisten asioita)

Valituslautakunta (*Commission des plaintes / Klachtencommissie*) käsittelee vastaanottokeskuksiin tai vastaaviin paikkoihin sijoitettujen ulkomaalaisten tekemiä kanteluja. Se käsittelee erityisesti kanteluja, jotka perustuvat vastaanottokeskuksista (*centres fermés*) 2. elokuuta 2002 annettuun asetukseen, niille ulkomaalaisille, jotka eivät täytä maahantulon edellytyksiä, tarkoitetuista keskuksista (*centres INAD*) 8. kesäkuuta 2009 annettuun asetukseen tai kauttakulkukeskuksista (*lieux d'hébergement*) 14. toukokuuta 2009 annettuun asetukseen.
Henkilöt, jotka majoitetaan tällaisiin keskuksiin, voivat olla laittomia maahanmuuttajia, kielteisen päätöksen saaneita turvapaikanhakijoita tai ulkomaalaisia, jotka eivät täytä maahantulon tai oleskelun edellytyksiä.
Jos kantelun tekijä on eri mieltä päätöksestä, hän voi hakea siihen muutosta Conseil d'Etat -tuomioistuimessa.
Valituslautakunnan osoitetiedot:
Secrétariat permanent de la Commission des plaintes/Permanent secretariaat van de Klachtencommissie
Service Public Fédéral Intérieur/Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
Rue de Louvain/Leuvenseweg 1
1000 Bruxelles/Brussel

Linkki

Belgian sisäasiainministeriö

Poliisin pysyvä valvontalautakunta

Poliisin pysyvä valvontalautakunta (*Comité permanent de contrôle des services de police / Vast Comité van Toezicht op de politiediensten – "Comité P"*) on poliisia valvova riippumaton elin, joka raportoi toiminnastaan Belgian parlamentille. Lautakunta valvoo erityisesti perustuslain ja muiden lakien mukaisten yksilön oikeuksien toteutumista sekä poliisin toiminnan koordinointia ja tehokkuutta.
Kansalainen, joka on joutunut poliisin toiminnan kohteeksi, voi tehdä kantelun poliisin toiminnasta tai antaa komitealle asiaa koskevia tietoja.
Poliisi voi puolestaan tehdä kantelun tai antaa tietoja komitealle pyytämättä ennakkoon lupaa esimieheltään, eikä häntä voida rangaista siitä.
Kantelun voi tehdä sähköisellä lomakkeella.
Valvontalautakunnan yhteystiedot:
Comité permanent de contrôle des services de police/Vast Comité van Toezicht op de politiediensten
Rue de la Presse/Drukpersstraat 35/1
1000 Bruxelles/Brussel
Puhelin: (+32) 2 286 28 11
Faksi: +32 2 286 28 99
Sähköposti: info@comitep.be

Linkki

Poliisin pysyvä valvontalautakunta

Muut

Kansalaisten alustava oikeudellinen neuvonta

Kansalaisten alustava oikeudellinen neuvontapalvelu (*accueil social de première ligne / sociale eerstelijnswerking*) vastaa kansalaisten kysymyksiin eri oikeudenaloihin liittyvistä ongelmista
siviiliasioissa: asumusero, avioero, yleiset huoltajuuskysymykset, lasten ensisijainen ja toissijainen asuinpaikka tai vuorotteluasuminen, lapsen oikeus pitää yhteyttä vanhempiinsa;
rikosasioissa: rikoksen sovittelu, vaihtoehdot tutkintavankeudelle, koetusaika, yhdyskuntapalvelu, ehdollinen vankeusrangaistus, ehdonalainen vapaus mielisairaalassa suoritettavasta rangaistuksesta yleisön suojelemiseksi, yhteiskuntaan sopeuttaminen, seuraamuksen kumoaminen ja poistaminen rikosrekisteristä, sähköinen valvonta, vankien lomat, rangaistuksen täytäntöönpanon keskeytys, rajoitettu vankeusrangaistus, väliaikainen vapauttaminen karkottamista tai luovuttamista varten, väliaikainen vapauttaminen lääketieteellisistä syistä, rikostuomioistuimen määräämän vapausrangaistuksen korvaaminen yhdyskuntapalvelulla
tietojen antaminen rikosten uhreille: asianomistajien/vahingonkärsijöiden oikeudet
siviili- ja rikostuomioistuinten menettelyihin liittyvät yleiset kysymykset.
Oikeusministeriön sivustolla on luettelo kaikista tuomioistuimista (*maisons de justice / justitiehuizen*) ja niiden yhteystiedot.

Linkki

Oikeussuojan saatavuus Belgiassa (oikeusministeriön julkaisu)

Oikeudellinen neuvonta ja maksuton oikeusapu

Ensi vaiheen oikeudellinen neuvonta (*aide juridique de première ligne / eerstelijnsbijstand*) käsittää lyhyen tapaamisen, jonka aikana hakijalle annetaan käytännön ohjeita, oikeudellista neuvontaa tai alustava oikeudellinen kannanotto. Tällaista valmistelevaa neuvontaa antavat oikeusalan ammattilaiset, yleensä asianajajat.
Joissakin tapauksissa tuomioistuin voi nimittää asianajajan antamaan hakijalle täysin tai osaksi maksutonta toisen vaiheen oikeudellista neuvontaa (*aide juridique de deuxième ligne*). Maksuvapautus ei koske oikeudenkäyntikuluja (haastemiehet, asiantuntijat, kopiot jne.). Ne voidaan kuitenkin kattaa oikeusavusta (*assistance judiciaire*).
Oikeusapua saava henkilö vapautetaan kokonaan tai osaksi maksamasta oikeudenkäyntikuluja tai oikeuslaitoksen ulkopuolisiin menettelyihin liittyviä kuluja, jos hänellä ei ole siihen varaa.
Lisätietoja oikeudellisesta neuvonnasta ja oikeusavusta on oikeudenkäyntikuluja Belgiassa käsittelevällä Euroopan oikeusportaalin sivulla.

Linkit

Oikeussuojan saatavuus Belgiassa (oikeusministeriön julkaisu)
Belgian ranskan- ja saksankielisten asianajajien liitto (OBFG)
Belgian flaamilaisten asianajajien liitto (OVB)

Tahallisen väkivallanteon uhreille ja vapaaehtoisille pelastajille myönnettävää taloudellista tukea käsittelevä lautakunta

Lain mukaan valtio voi myöntää taloudellista tukea tahallisen väkivallanteon uhreille ja vapaaehtoisille hengenpelastajille sekä joissakin tapauksissa myös heidän perheenjäsenilleen.
Lautakuntaan voi jättää hakemuksen suoraan, asianajajan välityksellä tai kansalaisten oikeusapupalvelun ylläpitämän rikosuhripäivystyksen välityksellä.
Luettelo näistä löytyy oikeusministeriön verkkosivuilta (ranskankielisellä sivustolla ks. *Sujets de A à Z, aide financière, Commission pour l'aide financière, Infos et documents, service d'aide aux victimes*).
Lautakunnan yhteystiedot:
Service public fédéral de la Justice/Federale overheidsdienst Justitie
Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels/Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders
Boulevard de Waterloo/Waterlose Steenweg 115
Puhelin: (+32) 2 542 72 07
(+32) 2 542 72 08
commission.victimes@just.fgov.be
Lisätietoja on rikoksen uhrin oikeuksia käsittelevällä Euroopan oikeusportaalin sivulla.

Linkki

Belgian oikeusministeriö

Päivitetty viimeksi: 18/12/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä.Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.